

ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

Όπως γνωρίζετε, από το πρώτο εξάμηνο του Ακαδημαϊκού Έτους 2021-2022 αρχίσαμε την ανάπτυξη του θέματος ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ.

Ποιά είναι τα πάθη μας; Οι κύριοι κλάδοι:

Φιλαργυρία, Φιληδονία, Φιλαρχία.

Από αυτούς τους κύριους κλάδους φύονται πολλά παρακλάδια.

Η έννοια του πάθους έχει δύο όψεις. Η μία είναι η πνευματικής τάξεως, ή ασθένεια της ψυχής και η άλλη είναι το πάθημα, οι συνέπειες που μας πλήττουν. Οι συνέπειες μας πλήττουν στην ψυχή, ή στο σώμα ή και στα δύο στοιχεία της ύπαρξεως μας. Αυτά τα παθήματα μπορεί να είναι από τα δικά μας πάθη-ασθένειες ή από πάθη συνανθρώπων μας.

Γιατί ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ; Έπειδή το θέατρο αναπαριστάνει φάσεις της ζωής των ανθρώπων. Αποτελεί "μίμηση πράξεως" κατά τον φιλόσοφο Αριστοτέλη (Έργο ΠΕΡΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ). Γι' αυτό στα ΜΑΘΗΜΑΤΑ αυτά εξετάζουμε τα διάφορα πάθη με άφετηρία θεατρικά έργα.

Υπενθυμίζουμε τα πάθη που έχουμε εξετάσει στα ακόλουθα ΜΑΘΗΜΑΤΑ στις αντίστοιχες ημερομηνίες:

ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ 5	22-10-21
ΧΑΡΤΟΠΑΙΞΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ 6	8-11-21
ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ	ΜΑΘΗΜΑ 7	25-11-21
ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ 8	12-12-21
ΦΛΥΑΡΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ 9	7- 1-22
ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ 9	7- 1-22
ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ 10	16- 1-22
ΜΙΣΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ 10	16- 1-22
ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ	ΜΑΘΗΜΑ 11	24- 1-22
ΦΘΟΝΟΣ	ΜΑΘΗΜΑ 12	6- 2-22

ΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΜΑΘΗΜΑ 13	13- 2-22
ΑΠΑΝΘΡΩΠΗ ΣΚΛΗΡΟΤΗΤΑ	ΜΑΘΗΜΑ 14	27- 2-22
- -	ΜΑΘΗΜΑ 15	8- 3-22
- -	ΜΑΘΗΜΑ 16	17- 3-22
ΠΛΗΞΗ	ΜΑΘΗΜΑ 17	31- 3-22
ΔΡΑΣΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ	ΜΑΘΗΜΑ 18	9- 4-22
ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ, ΟΡΓΗ	ΜΑΘΗΜΑ 19	16- 4-22
ΘΛΙΨΗ, ΟΔΥΝΗ	ΜΑΘΗΜΑ 20	2- 5-22

Στό θέμα ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ἐντάσσεται καί ἓνα μεγάλο κεφάλαιο: οἱ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ. Εἶναι ἓνας χῶρος ὅπου, ὅπως ἀντιλαμβάνεσθε, ἐκδηλώνονται τά πάθη μας καί βιώνονται πάθη-παθήματα.

Τήν μελέτη τοῦ κεφαλαίου αὐτοῦ ἀρχίσαμε ἀπό τό ΜΑΘΗΜΑ 21 τήν 15-5-22.

Στό ΜΑΘΗΜΑ αὐτό εἶδαμε περιπτώσεις ἀναγκαστικῶν γάμων. Πίεση γιά γάμο. Περιπτώσεις πίεσεως γιά γάμο σέ θεατρικά ἔργα εἶδαμε καί στό ΜΑΘΗΜΑ 22 στίς 21-5-22.

Στό ΜΑΘΗΜΑ αὐτό ἐπισημάνουμε σέ τρία θεατρικά ἔργα (τραγωδία τοῦ Σοφοκλή ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ, ΠΕΡΙΚΛΗΣ τοῦ Σαίξπηρ καί στήν τραγωδία τοῦ Σοφοκλή ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ) ἡ γυναίκα νά δίδεται σύζυγος ὡς ἔπαθλο.

Στό ΜΑΘΗΜΑ 22 δύο λόγια καί γιά τό θεσμό τῆς παλλακίδας στήν Ἑλληνική ἀρχαιότητα (θεατρικά ἔργα ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ τοῦ Αἰσχύλου καί ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ τοῦ Σοφοκλή).

Στό ΜΑΘΗΜΑ 23 εἶδαμε σέ θεατρικά ἔργα "ΠΑΝΤΡΟΛΟΓΗΜΑΤΑ" τοῦ Ρώσου συγγραφέα Νικολαΐ Γκόγκολ (1809- 1852), "ΔΩΔΕΚΑΘΗ ΝΥΧΤΑ" τοῦ Σαίξπηρ, "Ο ΓΥΑΛΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ" τοῦ ἀμερικανοῦ συγγραφέα Τεννεσσή Οὐίλλιαμς, "Ο ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΣ" τοῦ Μολιέρου (1622-1673), "Ο ΚΑΤΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΝ ΑΣΘΕΝΗΣ" τοῦ Μολιέρου, "Η ΤΡΙΚΥΜΙΑ" τοῦ Σαίξπηρ, "ΕΝΤΑ ΓΚΑΜΠΛΕΡ" τοῦ Νορβηγοῦ δραματουργοῦ Ἐρρίκου Ἴψεν (1828- 1906), "ΥΠΗΡΕΤΗΣ ΔΥΟ ΑΦΕΝΤΑΔΩΝ" τοῦ Βενετσιάνου κωμωδιογράφου Κάρλο Γκολντόνι (1705-1793) τήν προσπάθεια νά βοηθήσουν ἄγαμους ἄντρες καί γυναῖκες νά ἐνώσουν τήν ζωή τους στό γάμο. Ἐπίσης καί ἄγαμους νέους νά ἐπιδιώκουν τόν γάμο.

“ΑΓΑΠΗΣ ΑΓΩΝΑΣ ΑΓΟΝΟΣ” τοῦ Σαίξπηρ.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου ἐκτυλίσσεται στή Ναβάρρα. Κατά τόν Μεσαίωνα ἡ Ναβάρρα ἦταν ἀνεξάρτητο Βασίλειο στήν βόρεια Ἰσπανία καί εἶχε πρωτεύουσα τήν Παμπλόνα. Ὁ βασιλιάς τῆς Φερδινάνδος καί τρεῖς φίλοι του οἱ ἄρχοντες Μπιρόν, Λογκαβίλ καί Ντιουμέν ἀποφασίζουν νά ἀφοσιωθοῦν στή μελέτη καί στήν περισυλλογή ἐπί τρία χρόνια. Φαγητό θά τρῶνε μία φορά τήν ἡμέρα, μία ἡμέρα τήν ἐβδομάδα θά περνοῦν χωρίς φαγητό. Θά περιορίσουν τόν ὕπνο σέ τρεῖς ὥρες, δέν θά ἰδοῦν γυναῖκα. Ὅχι λοῦσα, ἀλλά φιλοσοφία. Βέβαια διασκέδαση θά ὑπάρχει. Ἔχουν δώσει ὄρκο καί ὑπογράφουν σχετική συμφωνία. Ὁ Μπιρόν ἔχει ἐπιφυλάξεις, διατυπώνει ἀντιρρήσεις καί ἐπιχειρήματα, ἀλλά τελικά δέχεται νά ὑπογράψει.

Πρῖν στεγνώσει τό μελάνι τῶν ὑπογραφῶν τους στήν πρωτότυπη αὐτή συμφωνία, ἔρχονται ὁ ἀστυνόμος Μπούφος κι ὁ ὁμορφονιός κωμικός Μάπας καί θέτουν στό βασιλέα μιάν ὑπόθεση ἐρωτοδουλειᾶς. Ὁ Μάπας εἶχε πιαστεῖ μέ τήν Τζακνέτα. Τόν στέλνουν φυλακή. Ὁ βασιλέας καί δύο φίλοι του ἀποχωροῦν γιά νά θέσουν σ' ἐφαρμογή τήν συμφωνία τους ἐνώ ὁ Μπιρόν ἐκφράζει τήν πεποίθηση ὅτι "οἱ ὄρκοι αὐτοί κι οἱ νόμοι θά βγοῦν ὅλοι τζίφος".

Στό βασιλικό πάρκο ἔχουν στηθεῖ σκηνές γιά νά φιλοξενηθοῦν ἡ Πριγκίπισσα τῆς Γαλλίας μέ τίς τρεῖς φίλες της καί τήν ἀκολουθία τους, πού ἔχουν ἔλθει στή Ναβάρρα γιά κρατική ὑπόθεση. Λόγω τῆς ἀποφάσεώς του ὁ βασιλέας Φερδινάνδος δέν μπορεῖ νά τίς δεχθεῖ στήν βασιλική αὐλή του οὔτε νά τίς φιλοξενήσει στόν πύργο του. Ὁ ἄρχοντας Μπουαγιέ, ἀκόλουθος τῆς Γαλλίδας Πριγκίπισσας, τήν συμβουλεύει γιά τή σοβαρή ὑπόθεση πού τούς ἔχει φέρεи ἐδῶ, τήν διεκδίκηση τῆς Ἀκουιτάνιας, ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας. Ἡ Πριγκίπισσα τόν στέλνει πρεσβευτή στόν Φερδινάνδο.

Ἔρχεται ὁ Βασιλέας μέ τούς φίλους του. Ἡ διαφορά ἀνάμεσα στίς δύο χῶρες λύνεται μετά ἀπό σύντομη διαπραγμάτευση. Βάζει τό χεράκι του καί ὁ ἔρωτας. Ἐνώ ἡ Πριγκίπισσα δέν θά μπεῖ στή βασιλική αὐλή του, μπαίνει στήν καρδιά τοῦ Φερδινάνδου. Ὁ φτερωτός γιός τῆς Ἀφροδίτης ἀνοίγει τήν κερκόπορτα τῆς καρδιάς του διάπλατα καί ἡ Πριγκίπισσα μπαίνει θριαμβευτικά. Τό ἴδιο κάνει καί στούς φίλους του συνασκητές. Ὁ Μπιρόν ἐρωτεύεται τήν Ροζαλίνα, ὁ Λογκαβίλ τήν Μαρία καί ὁ Ντιουμέν τήν Κατερίνα, ὅλες φίλες τῆς Πριγκίπισσας. Ἡ σπίθα μπαίνει ἀπό τά μάτια, πυρπολεῖ τήν καρδιά καί ἡ γλῶσσα συνθέττει ποιήματα θαυμασμοῦ, λατρείας, ἐπαίνων, ὑποσχέσεων καί ὄρκους ἀφοσιώσεως. Οἱ ἐκπρόσωποι ὁμως τοῦ "ἀσθενοῦς" φύλου φαίνονται ἄτρωτοι. Τά λόγια τῶν ἐρωτευμένων ἀνδρῶν ἀρχικά καί κατόπιν οἱ ἐνέργειές τους δέν φτάνουν στήν καρδιά χωρίς νά φιλτραριστοῦν στό νοῦ.

Ὁ βασιλέας καί οἱ φίλοι του ἔχουν ξεχάσει τήν συμφωνία τους γιά μελέτη καί νηστεία καί προσπαθοῦν νά κερδίσουν ὁ καθένας τήν καρδιά τῆς νέας πού ἔκλεψε τήν δική του. Τούς στέλνουν ραβασάκια καί δῶρα. Ἀποφασίζουν νά τίς συναντήσουν μεταμφιεσμένοι σέ Ρώσους γιά νά συνομιλήσουν καί νά χορέψουν μαζί τους. Οἱ ἀρχοντοπούλες μαθαίνουν τό σχέδιό τους καί μεταμφιέζονται. Ἐτσι ὁ βασιλέας ἐξομολογεῖται τόν ἔρωτά του καί δίνει ὄρκο αἰώνιας πίστεως στή Ροζαλίνα ἀντί στήν Πριγκίπισσα, ὁ Λογκαβίλ στήν Κατερίνα ἀντί στή Μαρία, ὁ Μπιρόν στήν Πριγκίπισσα ἀντί στή Ροζαλίνα καί ὁ Ντιουμέν στήν Μαρία ἀντι στήν Κατερίνα. Οἱ ἐρωτικές ἐξομολογήσεις τους ἀνταμείβονται δεόντως ἀπό τσουχτερές γλῶσσες. Ὅλες ἀρνοῦνται νά χορέψουν μαζί τους. Μετά τήν ἀποχώρησή τους οἱ Γαλλίδες διασκεδάζουν σχολιάζοντάς τους.

Οἱ τέσσερις ἐρωτευμένοι ἐπανέρχονται μέ τήν κανονική τους ἀμφίεση. Ὁ βασιλέας τίς προσκαλεῖ στόν πύργο του. Ἡ πριγκίπισσα τοῦ ὑπενθυμίζει τούς ὄρκους του. Ἀκολουθεῖ μία παράσταση μέ πρόσωπα πού ὑποδύονται τόν Πομπήιο, τόν Ἡρακλῆ, τον Μέγα Ἀλέξανδρο καί ἄλλους. Ἐρχεται ὁ Μαρκάντ καί ἀναγγέλλει στήν Πριγκίπισσα τόν θάνατο τοῦ πατέρα της. Ἡ Πριγκίπισσα καί ὅσοι τήν συνοδεύουν θά φύγουν. Ὁ βασιλέας τήν παρακαλεῖ νά μείνει. Ἐκείνη ἀρνεῖται. Τόν εὐχαριστεῖ πού ἱκανοποίησε τό αἶτημα της γιά τήν Ἀκουιτάνια. Ὅσον γιά τόν ἔρωτά του, ἄς περιμένει δώδεκα μῆνες γιά νά δοκιμασθεῖ ἡ ἀντοχή του, γιά νά ὠριμάσει. Τό ἴδιο ἀπαιτοῦν καί οἱ φίλες της ἀπό τούς ἐρωτευμένους φίλους τοῦ βασιλέα.

Τό κωμικό στοιχεῖο δέν ἀναβλύζει μόνον ἀπό τήν ἐξέλιξη τοῦ μύθου τοῦ ἔργου, ἀλλά καί ἀπό τόν λόγο του. Ἐνα σπινθηροβόλο πνεῦμα τό διατρέχει. Ἄν στήν κωμωδία τοῦ Σαίξπηρ "Πολύ κακό γιά τό τίποτα" ἀφθονοῦν τά εὐφυολογήματα καί τά λογοπαίγνια, τά πειράγματα καί τά σοφίσματα, οἱ μεταφορές, οἱ εἰκόνες, οἱ παρομοιώσεις, ἐδῶ ἔχουμε ἕναν χεῖμαρρο ἀπό ὄλα αὐτά. Καί μέσα ἀπό τόν παιχνιδῆ λόγο ὁ δραματοουργός μας λέει πολύ σοβαρά πράγματα, πολλές ἀλήθειες.

Ἀλλά ὁ Σαίξπηρ δέν περιορίστηκε νά διασκεδάσει τούς μορφωμένους καί καλλιεργημένους. Καί σ' αὐτό τό ἔργο δέν ἐλησμόνησε τούς ἀγράμματους καί ἄξεστους θεατές. Ἀνέβασε ἐκπροσώπους τους στή σκηνή καί τούς ἔδωσε τόν λόγο, τήν εὐκαιρία νά ποῦν "χοντρά" ἀστεῖα, νά προκαλέσουν γέλιο μέ τήν "φθαρμένη" γλῶσσα τους, τά καμώματά τους.

Ἄγονος ὁ ἀγῶνας τῆς ἀγάπης πού εἶναι ἔρωτας ἀνώριμης καρδιάς καί ὄχι αὐθεντική ἀγάπη. Ὁ ἔρωτας τῶν νεαρῶν τοῦ ἔργου εἶναι ἀβαθές συναίσθημα πού ἐξατμίζεται σέ λόγια. Λένε λόγια πολλά. "Τά πολλά λόγια εἶναι φτώχεια" λέει ἡ λαϊκή σοφία. Στό τέλος ἀναγκάζονται νά τό παραδεχτοῦν. "Φτιαγμένη ἀπό τό μάτι" ἡ ἀγάπη τους, ὄχι καρπός ὄριμης προσωπικότητας πού ἐκτιμᾷ ὑπεύθυνα καί σοβαρά τήν σημασία αὐτῆς τῆς σχέσεως.

Άξιοσημείωτη ή στάση τῶν νεαρῶν γυναικῶν. Ὅχι μόνον βάζουν στή θέση τους τούς νεαρούς ἐρωτευμένους, ἀλλά συντελοῦν στήν πνευματική τους ἀναβάθμιση, ἔξυπνα καί εὐγενικά. Πόσα πράγματα μπορεῖ νά ἐπιτύχει ἡ γυναίκα, ἐάν συνδυάζει ἦθος μέ ἰκανότητες καί γνώση!

Μέσα ἀπό θεατρικά ἔργα καί ἀπό τήν ζωή βλέπουμε ὅτι στόν ΓΑΜΟ οἱ ἄνθρωποι φθάνουν, κινούμενοι ἀπό τή δύναμή τοῦ ἔρωτα, ἀπό συμφέρον (οἰκονομικό, πολιτικό, κοινωνικό) ἄλλοτε ἀπ' εὐθείας καί ἄλλοτε μέ τή μεσολάβηση τρίτων. Τήν μεσολάβηση προξενήτρας καί προξενητοῦ εἶδαμε στά ἔργα ΠΑΝΤΡΟΛΟΓΗΜΑΤΑ τοῦ Νικολαΐ Γκόγκολ (ΜΑΘΗΜΑ 31-5-22), ΔΩΔΕΚΑΘΗ ΝΥΧΤΑ τοῦ Σαίξπηρ στό ἴδιο ΜΑΘΗΜΑ. Στό ἔργο αὐτό ἔχουμε ὡς κατάληξη ἀπροσδόκητους γάμους: Ὀλίβια καί Σεμπάστιαν, Ὀρσίνο καί Βιόλα, Σέρ Τόμπυ καί Μαρία. Προξενήτρα δρᾷ στήν κωμωδία τοῦ Μολιέρου Ὁ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΣ, προξενητής στό ἔργο τοῦ Σαίξπηρ ΠΟΛΥ ΚΑΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΤΙΠΟΤΑ καί σέ ἄλλα θεατρικά ἔργα.

Γιατί παντρεύτηκε τόν Γιόργκεν Τέσμαν ἡ Ἔντα Γκάμπλερ στό ὁμώνυμο ἔργο τοῦ Ἐρρίκου Ἴψεν; Μας τό ἀποκαλύπτει ἡ ἴδια: "Καί ἀφοῦ ἤθελε σώνει καί καλά ν' ἀναλάβει τήν συντήρησή μου... δέν βλέπω γιατί δέν θά δεχόμουν". Τό πνευματικό ποιόν τοῦ Γιόργκεν Τέσμαν καί τῆς Ἔντα Γκάμπλερ ὅπως ἀποκαλύπτεται ἀπό τούς λόγους καί τίς ἐνέργειές τους, δέν ἐγγυᾶται ἐπιτυχία τοῦ γάμου τους.

“ΚΑΗΜΕΝΕ ΜΟΥ ΜΑΡΙΚ” τοῦ Ἀλεξέι Ἀρπούζωφ.

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου ἐκτυλίσσεται στό Λένινγκραντ πού εἶναι ἀποκλεισμένο ἀπό τά χιτλερικά στρατεύματα, πολιορκεῖται καί βομβαρδίζεται. Ἡ προβολή ἀσπρόμαυρων φωτογραφιῶν, οἱ σειρήνες καί οἱ ἐκρήξεις βομβῶν πού ἀκούγονται ξαναζωντανεύουν τήν φρίκη τοῦ πολέμου μέσα στήν ὁποία τρεῖς ἔφηβοι γνωρίζονται καί συνδέονται. Σ' ἓνα φτωχικό δωμάτιο ἐνός μεγάλου σπιτιοῦ ζεῖ μόνη τῆς ἡ δεκαεξάχρονη Λίκα μέ λιγοστά τρόφιμα καί ἀναγκασμένη νά τροφοδοτεῖ τή σόμπα τῆς μέ κάδρα καί μέρη τοῦ πιάνου. Ἡ μητέρα τῆς εἶναι γιατρός καί ὑπηρετεῖ στό μέτωπο. Σ' αὐτό τό δωμάτιο ὅπου ἔχει περάσει τά παιδικά του χρόνια ἔρχεται καί ἐγκαθίσταται ὁ δεκαοχτάχρονος Μάρικ. Μετά ἀπό κάποιο διάστημα φτάνει ἐξαντλημένος ἓνας ἄλλος δεκαοχτάχρονος, ὁ Λεονίντικ. Ἡ ζωή τῶν στερήσεων καί τῶν κινδύνων ἐνώνει τούς τρεῖς νέους μέ βαθιά φιλία. Προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους στήν δεινά δοκιμαζόμενη πόλη.

Ἡ ζεστασιά τῆς ἀνθρωπιᾶς τους, ἰδίως τῆς Λίκας, ἀποτελεῖ ἔντονη ἀντίθεση στόν κόσμο πού τούς περιβάλλει καί στίς συνθήκες ὅπου μεγαλώνουν. Ἴσως αὐτό τό στοιχεῖο κερδίζει τήν συμμετοχῆς μας στή ζωή τους. Ἀλλά ἡ Λίκα θά μείνει πάλι μόνη, γιατί ὁ Μάριξ καί ὁ Λεονίντιξ ἐπιστρατεύονται.

Μετά ἀπό τέσσερα χρόνια ἐπιστρέφουν, πρῶτα ὁ Λεονίντιξ χωρίς τό ἀριστερό του χέρι. Καί οἱ δύο νέοι ἀγαποῦν τήν Λίκα, ἀλλά χωρίς ἔντονο πάθος. Γι' αὐτό δέν ἐκδηλώνεται ἀντιζηλία οὔτε τά ἐπακόλουθά της. Ἀφήνουν τήν ἐκλογή στήν κοπέλα, πού ἐνῶ ἀγαπᾷ τόν Μάριξ, παντρεύεται τό Λεονίντιξ, ἐπειδή τόν θεωρεῖ πιό ἀδύνατο καί θά τήν χρειάζεται περισσότερο.

Ὁ Μάριξ φεύγει, γίνεται μηχανικός καί κτίζει γέφυρες. Ἡ Λίκα γίνεται γιατρός. Ὁ Λεονίντιξ ἐργάζεται σ' ἐφημερίδα καί γράφει ποίηση. Ἐνῶ δέν φαίνεται τίποτα νά ταραξίει τήν ζωή τοῦ ζευγαριοῦ, δέν εἶναι εὐτυχημένοι. Μετά ἀπό δέκα τρία χρόνια τους ἐπισκέπτεται ὁ Μάριξ, ὁ Λεονίντιξ ἀποχωρεῖ γιά νά ζήσουν εὐτυχημένοι ἡ Λίκα καί ὁ Μάριξ.

Γάμος δέν γίνεται ἀπό οἶκτο, οὔτε ἀπό καθῆκον, οὔτε ἀπό ἀνάγκη, οὔτε ἀπό ὑπολογισμούς. Γίνεται ἀπό ἀγάπη.

“ΤΟΥ ΚΟΥΤΡΟΥΛΗ Ο ΓΑΜΟΣ” τοῦ Ἀλέξανδρου - Ρίζου Ραγκαβῆ (1809-1892).

Ἐκτός ἀπό τό θέμα τῶν ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ πού ἐξετάζουμε στή τρέχοντα ΜΑΘΗΜΑΤΑ στό ἔργο προβάλλονται καί κοινωνικοπολιτικά θέματα, ὅπως θά ἰδοῦμε. Μέ εὐρηματικό καί εὐφυῆ τρόπο ὁ συγγραφέας εἰκονίζει τά πολιτικά πράγματα τῆς χώρας μας στήν ἐποχή του, μία κωμικοτραγική κατάσταση πού, μέ θλίψη διαπιστώνουμε, δέν διέφεραν ἀπό τά σύγχρονά μας. Παρά τίς ἐπαγγελίες γιά ἀλλαγὴ καί ἐκσυγχρονισμό, πρόοδο καί ἐξευρωπαϊσμό ἐμεῖς, πολῖτες, κοινωνία καί πολιτικό προσωπικό μένουμε οἱ ἴδιοι. Σήμερα βέβαια οἱ δρῶντες στό προσκήνιο καί τό παρασκήνιο τῆς πολιτικῆς εἶναι περισσότερο ἀποτελεσματικοί, διότι ἔχουν στή διάθεσή τους περισσότερα μέσα, χάρις στίς ἐπιστημονικές καί τεχνολογικές προόδους.

Ὁ ἀγράμματος ράφτης Μανώλης Κουτρούλης ἀπό τήν Σῦρο, ἐγκατεστημένος στήν Ἀθήνα, ἐρωτεύεται τήν κόρη τοῦ ξενοδόχου Σπύρου Ἀνθοῦσα πού συνδέεται αἰσθηματικά μέ τόν ἀστυνομικό γραφέα Λεωνίδα Ξανθοῦλη. Ὁ Κουτρούλης ζητά τό χέρι τῆς ἐκλεκτῆς τῆς καρδιάς του ἀπό τόν πατέρα της, πού χωρίς νά τήν ἐρωτήσῃ, δέχεται. Ἡ Ἀνθοῦσα δέν δέχεται καί προσπαθεῖ νά μεταπίσει τόν πατέρα της. Προσποιεῖται ὅτι δέν θέλει νά παντρευτεῖ, μεταξύ τῶν ἄλλων τοῦ ἀντιτείνει: "Μέ τά ὅλα σου λοιπόν γαμβρόν νά κάμης ράπτῃν καταδέχεσαι;" Τῆς

έδωσε "ἀνατροφὴν, εὐγενεῖς τρόπους καὶ ἔξωμερήτικους", ἔμαθε κιθάρα καὶ χορό, "γιατί; δι' ἓνα ράπτῃ;"

Ἡ Ἀνθοῦσα γιὰ νὰ ἀποφύγει τὸν ἀνεπιθύμητο γαμπρό χωρὶς νὰ ἐναντιωθεῖ στὴν ἀπόφαση τοῦ πατέρα της, δέχεται τὸ προξενιὸ ὑπὸ τὸν ὄρο ὅτι ὁ Κουτρούλης θὰ γίνῃ ὑπουργός. Τόσο σφοδρὴ ἢ ἐπιθυμία τοῦ Κουτρούλη νὰ πάρῃ τὴν Ἀνθοῦσα, ὥστε δὲν βλέπει τὴν ἀξίωσή της ἀπραγματοποίητη. Ἴκετεύει τὸν μαθητευόμενο τοῦ Στροβίλη νὰ φροντίσῃ νὰ τὸν κάνει ὑπουργό. Ὁ Στροβίλης τὸν πληροφορεῖ ὅτι γιὰ νὰ γίνῃ ὑπουργός χρειάζεται ὑποκρισία, δόλος, πονηρία, τέχνη, σοφίσματα, ὑπουλόγητα, σκοτεινὲς ὑποσχέσεις, διγλωσσία, λέξεις διαφορούμενες, ὄρκοι, δοκησιοφιλία καὶ ἐγωισμός.

Στὴ συνέχεια βλέπουμε πῶς τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα ὑπουργοποιοῦν ἀκατάλληλους γιὰ τὴν χώρα ἀνθρώπους, κατάλληλους γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν δικῶν τους στόχων. Ψηφοθηρία καὶ πελατειακὲς σχέσεις στὴ δόξα τους. Ὁ Τύπος ὑποστηρίζει ἢ ἀντιμάχεται τοὺς ἀνθρώπους τῆς Ἐξουσίας ἀνάλογα μὲ τὰ συμφέροντά του. Ἀκόμη καὶ διανοούμενοι τοὺς ὑπηρετοῦν. Ὁ λαός εὐπλαστῆ, εὐμετάβλητῆ μᾶζα, δὲν κρίνει ὑπερατομικὰ, μὲ ἐθνικὰ κριτήρια ἀλλὰ συμφεροντολογικὰ καὶ διχάζεται ἀπὸ φανατισμό.

Πλούσιο τὸ κωμικὸ στοιχεῖο, ἀναβλύζοντας ἀπὸ διαλόγους καὶ ἐνέργειες, μεταφέρει -ὄχι μόνον αὐτό- σημαντικὰ μηνύματα.

“ΔΕΝ ΑΚΟΥΩ, ΔΕΝ ΒΛΕΠΩ, ΔΕΝ ΜΙΛΑΩ” τοῦ Γιώργου Θεοδοσιάδη.

Γνήσιο θεατρικὸ ἔργο πού συνδυάζει στοιχεῖα δημιουργίας τῆς φαντασίας καὶ τῆς καθημερινῆς πραγματικότητας, τὸ κωμικὸ καὶ τὸ δραματικὸ στοιχεῖο ὅπως συνυφαίνονται στὴ ζωὴ. Ἐστιάζει τὸν προβολέα τοῦ στὴ ζωὴ ἀνθρώπων μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες, ἀλλὰ συγχρόνως γίνεται καθρέφτης ὅπου ὅλοι βλέπουμε τὸ πρόσωπό μας. Διασκεδάζει μὲ τὴν ἐξέλιξη τοῦ μύθου του, ἀλλὰ πυροδοτεῖ καὶ στοχαστικὲς ἐμβραθύνσεις.

Τρεῖς νέοι ἄνθρωποι μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες συγκατοικοῦν στὸ ἴδιο διαμέρισμα. Ὁ Θεοφάνης πού ἐργάζεται στὸν Ο.Τ.Ε. εἶναι τυφλός. Ὁ Ἡρακλῆς (Σπίθας) πού ἐργάζεται σὲ βιβλιοπωλεῖο εἶναι μουγγός καὶ ὁ Ἰάκωβος πού ἐργάζεται σὲ ἐστιατόριο εἶναι κουφός. Παρακολουθοῦμε φάσεις τῆς ζωῆς τους, τῆς συμβιώσεώς τους, τῆς σχέσεώς τους. Παρατηροῦμε ὅτι οἱ ἐλλείψεις τους δὲν τοὺς ἔχουν μαυρίσει τὴν ψυχὴ. Ἀγωνίζονται γιὰ νὰ κερδίζουν τὴν ζωὴ τους καὶ στίς σχέσεις τους, παρά τίς παροδικὲς δυσκολίες, ἐπικρατεῖ καλοσύνη. Ὅπως εἶναι φυσικὸ, ἢ εἰδικὴ ἔλλειψη - ἀναπηρία τοῦ καθενός προκαλεῖ μιὰ σειρά κωμικῶν ἐνεργειῶν, συμβάντων, καταστάσεων. Δὲν λείπουν καὶ τὰ ἀνάλογα πειράγματα καὶ προκλήσεις, ἀλλὰ πάντα μὲ καλὴ διάθεση.

Κάποτε εισβάλλει στή ζωή τους ό έρωτας. Μιά νέα κοπέλα πού συνάντησε στό δρόμο τόν Θεοφάνη τούς έπισκέπτεται στό διαμέρισμά τους. Ό καθένας προσπαθει νά κρύψει τήν έλλειψη του. Η Έλπίδα διαθέτει καλοσύνη, ευγένεια, ύπομονή, κατανόηση. Προσπαθει νά βοηθήσει τόν καθένα ν' αναπτύξει καί ν' αξιοποιήσει τό προσόν πού διαθέτει. Ό Θεοφάνης μέ τήν φωτογένεια νά γίνει μοντέλο στή διαφήμιση. Ό Σπίθας πού γράφει ποιήματα νά καλλιεργήσει τό ταλέντο του. Ό Ίάκωβος νά γίνει σέφ σέ έστιατόριο ξενοδοχείου πέντε αστέρων.

Καί οί τρεις έρωτεύονται τήν νέα καί ό καθένας προσπαθει νά τήν κερδίσει. Όταν ή Έλπίδα τό συνειδητοποιεί τούς αποκαλύπτει ότι δέν μπορεί νά δεχθει τήν πρόταση κανενός όχι γιατί έχει τήν έλλειψη πού έχει, αλλά γιατί είναι άρραβωνιασμένη. Καί ό μνηστήρας της, ανάπηρος, καθηλωμένος σέ αναπηρική πολυθρόνα, είναι διευθυντής διαφημιστικής εταιρείας καί αγωνίζεται νά βοηθάει ανθρώπους μέ ειδικές ανάγκες νά υπερβοϋν τήν αναπηρία τους.

Τέλειος καί αϋτάρκης δέν είναι κανείς. Η ζωή καί ή κοινωνία χαρακτηρίζονται από αλληλεξάρτηση καί αλληλοσυμπλήρωση. Ευχής έργο νά έπαιξε στή ζωή κάθε γυναίκα τόν ρόλο πού έπαιξε ή Έλπίδα στή ζωή τών τριών λειψών νέων άνδρων. Οί νέοι στό έργο προσπαθοϋν νά κρύψουν τίς σωματικές ελλείψεις τούς. Αν αγωνιζόμασταν νά υπερβαίνουμε τίς πνευματικής τάξεως ελλείψεις μας!

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

22 Οκτωβρίου 2022